

Situació i necessitats de la joventut a l'àmbit Metropolità

**Anàlisi a partir de les dades de
l'Enquesta a la joventut de Catalunya 2017**

**Aina Gomà
Laura Soler**

**Grup d'Estudis sobre Energia, Territori i Societat
(Universitat Autònoma de Barcelona)**

ÍNDEX

Presentació	2
1. Introducció.....	4
2. Dades sociodemogràfiques bàsiques	8
3. Hàbits i condicions de vida	10
3.1 Trajectòries educatives i de formació.....	10
3.2 Ocupació i condicions del mercat laboral.....	12
3.3 Situació socioeconòmica.....	14
3.4 Emancipació i família	18
3.5 Salut	20
3.6 Participació comunitària i implicació política:	22
3.7 Mobilitat quotidiana	25
4. Conclusions: el perfil de la població jove de l'àmbit Metropolità en set trets definitoris.....	29
5. Bibliografia.....	31

Presentació

Aquest informe analitza les dades de l'Enquesta a la joventut de Catalunya de 2017 (EJC17) referents a l'àmbit Metropolità. Se n'han fet set, un informe per cadascun dels àmbits del Pla territorial de Catalunya, tot i que, per qüestions de mostra, els àmbits de Ponent i Alt Pirineu i Aran s'han analitzat conjuntament. L'objectiu d'aquests informes és proporcionar una síntesi de la situació i necessitats de la població de 15 a 34 anys de cada àmbit territorial, i posar aquestes dades en relació amb la població jove del conjunt de Catalunya. Complementàriament, també s'ofereixen dades sobre la influència d'altres factors territorials (com la mida del municipi) en la situació de la població jove.

Els set informes han estat elaborats pel Grup d'Estudis sobre Energia, Territori i Societat (GURB), de la Universitat Autònoma de Barcelona, sota la direcció d'Oriol Nel·lo. El GURB també ha elaborat, per encàrrec de l'Observatori Català de la Joventut, quatre informes més sobre el territori a partir de les dades de l'EJC17, que es detallen tot seguit:

- Capítol 9, "Territori. Diversitat espacial en els hàbits i les condicions de vida juvenil" de l'informe general de l'EJC.¹ Estudia l'impacte de les característiques del municipi de residència sobre les oportunitats de les persones joves. Concretament, analitza les influències de l'àmbit territorial, el nombre d'habitants, la relació amb la ruralitat i la relació amb el benestar i la vulnerabilitat del municipi. Entre altres aspectes, es conclou que l'àmbit territorial del municipi de residència del o de la jove, *per se*, no és el que més influeix en la situació de la joventut. Són les altres característiques del municipi, especialment la relació amb el benestar i la vulnerabilitat, les que més condicionen les oportunitats de les persones joves. El capítol esmentat, publicat dins la col·lecció Estudis de la Direcció General de Joventut, es pot consultar [aquí](#).
- Informe "La diversitat espacial entre la joventut catalana".² Aquest informe que teniu a les mans, referent a l'àmbit Metropolità, forma part d'una sèrie de set informes que se centren en els set àmbits territorials del Pla territorial. En canvi, l'informe "La diversitat espacial entre la joventut catalana. Anàlisi de les dades de l'Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 segons àmbit territorial, grandària poblacional, grau d'urbanització i segregació residencial del municipi" fa una síntesi de l'impacte sobre les oportunitats de les persones joves de tres característiques del municipi on resideixen, a més de l'àmbit territorial: la grandària poblacional del municipi, la seva posició en l'eix rural/urbà i la seva posició en l'eix benestar/vulnerabilitat. El capítol 9, "Territori. Diversitat espacial en els hàbits i les condicions de vida juvenil" de l'EJC conclou que els tres eixos esmentats, especialment el darrer, tenen una gran influència sobre la situació dels i les joves. Recomanem la lectura

¹ GOMÀ, A. i NEL·LO, O. (2018). "Territori. Diversitat espacial en els hàbits i les condicions de vida juvenil: el paper clau de la segregació residencial". A: P. SERRACANT (coord.). *Enquesta a la joventut de Catalunya 2017. Vol. 2: Experiències juvenils i desigualtats socials*. Barcelona: Direcció General de Joventut. p. 441-534. [Consultable en línia al web de l'OCJ]: <gencat.cat/joventut/observatori/publicacions>.

² GOMÀ, A. i SOLER, L. (2019). *La diversitat espacial entre la joventut catalana. Anàlisi de les dades de l'Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 segons àmbit territorial, grandària poblacional, grau d'urbanització i segregació residencial del municipi*. Barcelona: Direcció General de Joventut.

d'aquest informe ("[La diversitat espacial entre la joventut catalana](#)") o del capítol "[Territori](#)" (més detallat i extens), com a complement d'aquest informe.

- Informe "L'atracció del món rural entre la joventut catalana". Anàlisi de l'interès, previsió i motivacions per part de les persones joves que viuen en municipis urbans d'anar a viure o no a municipis rurals. L'informe es podrà consultar properament al web de l'Observatori Català de la Joventut.
- Informe "La mobilitat residencial de la joventut catalana". Anàlisi de les pautes de mobilitat residencial entre les persones joves a Catalunya. L'informe es podrà consultar properament al web de l'Observatori Català de la Joventut.

Observatori Català de la Joventut

1. Introducció

El present informe analitza les dades de l'Enquesta a la joventut de Catalunya de 2017 (EJC17) referents a l'àmbit Metropolità. Forma part d'un conjunt d'informes (un per cada àmbit del Pla territorial de Catalunya) elaborats a partir de les dades de l'EJC17, on s'analitzen comparativament els hàbits i les condicions de vida juvenils per a cadascun dels àmbits.

1.1. La font de dades

L'Enquesta a la joventut de Catalunya és una estadística oficial de la Generalitat de Catalunya que s'efectua cada cinc anys. L'EJC analitza la situació i necessitats de la població de 15 a 34 anys resident a Catalunya en relació amb diversos aspectes, fent un èmfasi especial en les trajectòries educatives, laborals i d'emancipació de les persones joves. Les dades de l'EJC són representatives per cada àmbit del Pla territorial, llevat de l'àmbit de Ponent i Alt Pirineu i Aran, que per qüestions mostrals cal tractar agrupadament. A continuació, oferim la fitxa tècnica de l'EJC17:

- Àmbit geogràfic: Catalunya.
- Univers: població de 15 a 34 anys resident a Catalunya.
- Mostra: 3.423 individus.
- Tipus de mostreig: mostreig bietàpic per conglomerats amb estratificació prèvia. Unitats de primera etapa: els municipis; unitats de segona etapa: joves a entrevistar.
- Tipus de mostra: nominal (mostreig aleatori simple).
- Tipus d'entrevista: segons elecció de la persona entrevistada: presencial, a la llar de l'individu, telefònica o per internet.
- Treball de camp: del 2 de febrer al 30 de juny de 2017.
- Error mostral: $\pm 1,67\%$. Tots els errors han estat calculats amb un nivell de confiança del 95,5% (2 sigmes) i una $p=q=0,5$.

1.2. Indicadors sobre hàbits i condicions de vida

L'anàlisi de la situació i les necessitats dels i les joves al territori s'ha fet a partir de 22 indicadors, que han estat seleccionats per la seva significació respecte als hàbits i les condicions de vida del col·lectiu. Els indicadors han estat agrupats en els set blocs temàtics següents:

a) **Trajectòries educatives i de formació:** estudis, educació obligatòria acabada i educació universitària acabada.

- b) **Ocupació i condicions del mercat laboral:** atur, categoria ocupacional i tipus de contracte.
- c) **Situació socioeconòmica:** risc de pobresa, privació dels estudis i d'aliments bàsics per motius econòmics.
- d) **Emancipació i família:** emancipació, compartir pis i tenir fills.
- e) **Salut:** estat de salut (autopercebut), sentir-se angoixat o deprimat i satisfacció amb la vida.
- f) **Participació comunitària i implicació política:** participació associativa, participació en manifestacions i participació electoral.
- g) **Mobilitat quotidiana:** desplaçaments quotidians en transport privat, desplaçaments de menys de 30 minuts i desplaçaments dins del municipi i l'àmbit territorial.

1.3. Les dimensions de l'anàlisi territorial complementàries a l'àmbit territorial

Els indicadors del punt anterior es creuen per a cada àmbit territorial, i els resultats constitueixen el gruix del present informe. Tot i així, per tal de donar més riquesa al document, quan és pertinent també es comenten els indicadors segons el nombre d'habitants del municipi, el seu grau d'urbanització i la seva segregació. Concretament,

- **Grandària poblacional.** S'han utilitzat els trams de població següents, referents al municipi de residència: de menys de 2.000 (habitants); entre 2.000 i 10.000; entre 10.000 i 50.000, més de 50.000 (excepte Barcelona ciutat) i Barcelona ciutat.
- **Grau d'urbanització.** Aquesta variable fa referència a l'eix rural i urbà, i divideix el territori català en tres categories definides a partir de la densitat poblacional de cada municipi, juntament amb criteris de contigüitat:³
 - *Zona densament poblada:* delimitada per un conjunt contigu de municipis, cadascun amb una densitat de més de 500 habitants per km² i amb una població total almenys de 50.000 habitants. Aquestes àrees, eminentment urbanes, ocupen un grup nombrós de municipis contigus a l'àrea metropolitana de Barcelona i al litoral del Maresme, del Garraf i del Penedès. A més, s'inclouen en aquestes àrees la resta d'aglomeracions urbanes més rellevants de Catalunya: Tarragona-Reus, Lleida i Girona, així com algunes capitals de comarca com són Igualada, Manresa, Vic, Solsona, Berga, la Seu d'Urgell, Olot, Figueres, i els municipis més importants de la Costa Brava.
 - *Zona semiurbana o intermèdia:* inclou un conjunt contigu de municipis que no pertanyen a una zona densament poblada, on cadascun dels municipis té una densitat superior als 100 habitants per km² i on la població total del conjunt de municipis és almenys de 50.000 habitants o és adjacent a una zona densament poblada. Les àrees que integren aquest tipus d'àmbit residencial s'estenen a la perifèria de les principals aglomeracions urbanes de Catalunya, una part

³ Segons la categorització que estableix S. Porcel (2013) a l'Informe general de l'EJC de 2012.

extensa dels municipis de la Costa Brava, una àrea important de la comarca de la Selva i la zona del delta de l'Ebre.

- **Zona escassament poblada:** el conjunt contigu de municipis que no formen part ni d'una zona densament poblada ni d'una zona intermèdia i que, per tant, tenen un marcat caràcter rural.

- **Segregació.** S'entén la segregació urbana com un fenomen que genera i reproduïx desigualtats que afecten diferents aspectes de la vida de la població. S'ha partit de la classificació de les seccions censals establerta en la recerca *Barris i crisi*,⁴ que ha classificat les aproximadament 5.000 seccions censals de Catalunya en tres categories (benestants, intermèdies i vulnerables) atenent a quatre variables: percentatge de població estrangera, percentatge de població en situació d'atur, superfície mitjana de l'habitatge i valor cadastral de l'habitatge. D'aquesta anàlisi n'ha resultat l'agrupació de les seccions censals en les tres categories esmentades: àrees amb segregació urbana inferior extrema (barris *vulnerables*), integrades per 484 seccions censals on viuen 676.459 persones; àrees amb segregació urbana superior extrema (barris *benestants*), integrades per 586 seccions censals on viuen 620.259 persones, i àrees sense segregació extrema (barris *intermedis*), integrades per 4.359 seccions censals on viuen 6.286.428 persones. Aquestes dades fan referència a l'any 2012, últim any del qual s'han extret dades⁵ en la recerca. En el present informe, per motius tècnics,⁶ les àrees benestants s'han afegit a les intermèdies i, per tant, la segregació residencial s'analitza únicament, quan es fa, a partir de dues categories: joves que viuen en barris o municipis **no vulnerables** i joves que viuen en barris o municipis **vulnerables**.

Per conèixer els resultats de l'EJC17 a partir de la grandària poblacional, el grau d'urbanització i la segregació del municipi de residència de la persona jove, es pot consultar l'informe "La diversitat espacial entre la joventut catalana" centrat en aquestes qüestions. També s'hi poden consultar les característiques d'un municipi o comarca en relació amb aquestes variables.

1.4. Estructura de l'informe

L'informe consta de tres apartats:

- En primer lloc, s'ofereix una breu caracterització de la població jove de l'àmbit, en què es distingeixen dos aspectes bàsics: d'una banda, el nombre i l'estructura d'edats i, de l'altra, la nacionalitat. Aquest apartat s'ha elaborat amb dades del padró de 2018.

⁴ Projecte de recerca "Barris desafavorits davant la crisi: segregació urbana, innovació social i capacitat cívica", realitzat en el marc de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques a la Universitat Autònoma de Barcelona, amb el suport del programa RecerCaixa, i coordinat pel polítològ Ismael Blanco.

⁵ Les persones interessades a aprofundir en la construcció d'aquest indicador poden consultar el capítol "Territori. Diversitat espacial en els hàbits i les condicions de vida juvenil" de l'informe general de l'Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Gomà i Nel·lo, 2018).

⁶ L'EJC de 2017 no disposa d'una mostra suficient de seccions censals "benestants".

- En segon lloc, s'analitzen els hàbits i les condicions de vida de la població jove de l'àmbit en relació amb cada un dels set blocs temàtics definits. Aquest apartat s'ha elaborat amb dades de l'EJC17.
- Finalment, l'informe es clou amb unes conclusions que dibuixen el perfil de la població jove de l'àmbit d'estudi a partir dels set aspectes analitzats. Aquestes conclusions poden ser llegides, així mateix, com el resum executiu de l'informe.

2. Dades sociodemogràfiques bàsiques

La població jove de l'àmbit Metropolità: efectius i estructura d'edats

L'àmbit Metropolità, amb 4.812.948 habitants, representa el 63,9% de la població de Catalunya a 1 de gener del 2018. Pel que fa a la població jove, les persones d'entre 15 i 34 anys són 1.045.497, de manera que constitueixen el 64,8% de la població jove de Catalunya.

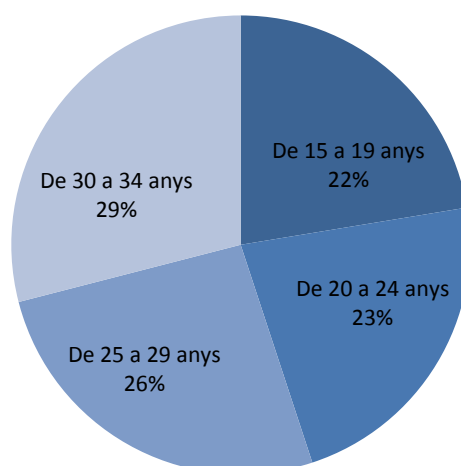
Taula 1. Característiques demogràfiques bàsiques. Àmbits territorials, 2018

	Metropolità	Comarques Gironines	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre	Ponent i Alt Pirineu i Aran	Comarques Centrals	Penedès	Catalunya
Població total	4.812.948	734.179	515.244	178.611	429.189	396.682	467.960	7.534.813
Població àmbit / població Catalunya	63,9%	9,7%	6,8%	2,4%	5,7%	5,3%	6,2%	100%
Població jove	1.045.497	158.158	109.692	36.000	90.283	80.613	93.000	1.613.243
Població jove àmbit / població jove Catalunya	64,8%	9,8%	6,8%	2,2%	5,6%	5%	5,8%	100%
Població jove àmbit / població àmbit	21,7%	21,5%	21,3%	20,2%	21,0%	20,3%	19,9%	21,41%

Font: Idescat

La població jove de l'àmbit Metropolità representa el 21,7% del total de població d'aquest àmbit, xifra similar al conjunt de Catalunya (21,4%). Les persones entre 30 i 34 anys, és a dir, les nascudes entre el 1984 i el 1988, són, seguint la tendència de Catalunya, la cohort més nombrosa en relació amb la resta de cohorts dels joves d'aquest àmbit, amb 303.366 habitants (29%).

Figura 1. Joves segons grups quinquennals. Àmbit Metropolità, 2018. Percentatge

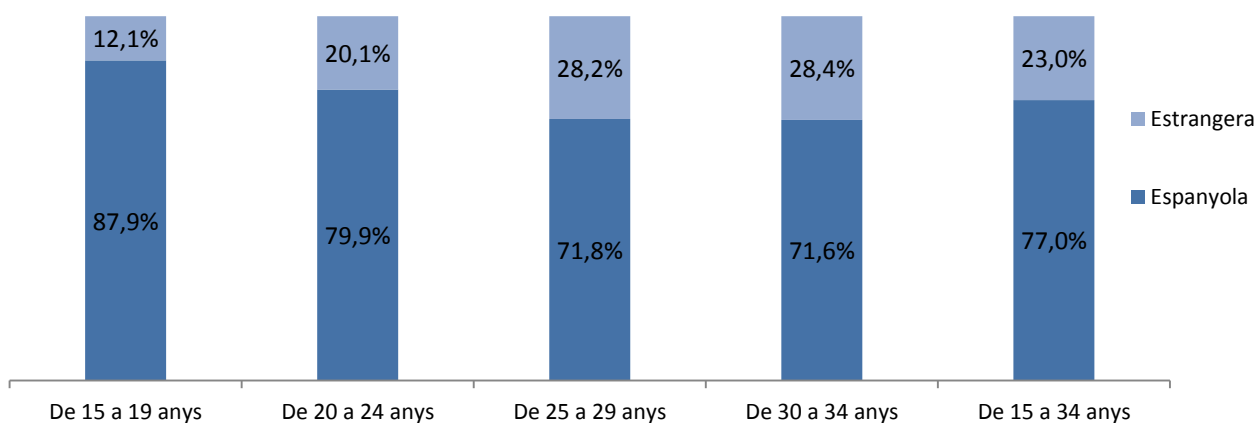

Font: Idescat, padró continu d'habitants (2018)

La nacionalitat de la població jove de l'àmbit Metropolità

A Catalunya, el 23,4% dels joves té nacionalitat estrangera, a l'àmbit Metropolità aquesta proporció és pràcticament igual (23%). Per grups d'edat, es pot observar com la cohort amb més proporció de joves amb nacionalitat estrangera és la d'entre 30 i 34 anys, però amb una xifra similar a la d'entre 25 i 29 anys. Seguint la mateixa tendència que el conjunt de Catalunya.

Figura 2. Joves segons grups quinquennals i nacionalitat. Àmbit Metropolità, 2018. Percentatge

Font: Idescat, padró continu d'habitants (2018)

Pel que fa a les nacionalitats, entre els joves de nacionalitat estrangera de l'àmbit Metropolità destaquen les naturals de l'Amèrica del Sud (23,6%) i de la resta de la UE (22,6%) i Àsia i Oceania (19,5%). La resta de nacionalitats tenen una presència menor: Àfrica (17%), l'Amèrica del Nord i Central (11,1%) i resta d'Europa (fora de la UE) (6,1%).

L'àmbit Metropolità segueix una tendència diferent de la del conjunt de Catalunya. Si bé el grup menys nombrós és també el natural de la resta d'Europa, en aquest àmbit perden pes les nacionalitats naturals d'Àfrica i l'Amèrica del Sud en detriment d'Àsia i Oceania, que té més presència en l'àmbit Metropolità.

3. Hàbits i condicions de vida

En aquest apartat s'analitzen en detall els hàbits i les condicions de vida de la població jove d'aquestes comarques respecte a set qüestions determinants: trajectòries educatives i de formació; ocupació i condicions del mercat laboral; situació socioeconòmica; emancipació i família; salut; participació comunitària i implicació política, i mobilitat quotidiana.

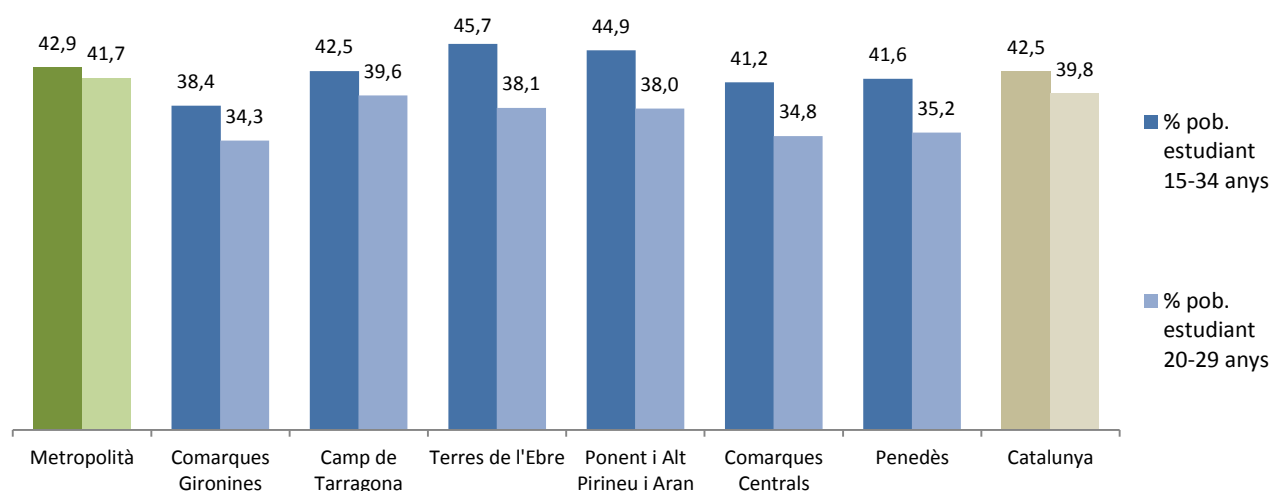
3.1. Trajectòries educatives i de formació

Un de cada tres joves té estudis universitaris

Comencem aquest capítol analitzant la formació i el nivell d'estudis de la població jove, que constitueix indubtablement un dels aspectes clau en la seva vida. Les trajectòries formatives han tendit a allargar-se en el conjunt de Catalunya, però aquestes trajectòries no són iguals en tot el territori català, ja que depenen de factors com l'oferta de formació, la possibilitat d'accedir-hi, l'estructura productiva, el dinamisme del mercat de treball i les seves exigències de qualificació. A més a més, també depenen d'altres factors socioculturals vinculats a les característiques dels llocs de residència. El nivell d'estudis i la trajectòria educativa determinen el moment i les condicions en què es produeixen altres processos, com l'entrada al món laboral i l'emancipació de la llar d'origen.

Del conjunt de joves de Catalunya d'entre 15 i 34 anys, l'any 2017 un 42,5% estava estudiant, mentre que un 57,5% no ho feia. L'àmbit Metropolità té una xifra similar a la mitjana catalana de joves que es mantenen en el sistema educatiu: gairebé un 43% de joves d'entre 15 i 34 anys d'aquest àmbit estava estudiant l'any 2017. En canvi, si ens centrem en el grup de 20-29 anys (edat pròpia d'estudis superiors) la proporció de joves catalans que estudien disminueix fins al 39,8%, i les diferències entre àmbits s'eixamplen. En el cas de l'àmbit Metropolità, és l'àmbit on més joves d'entre 20 i 29 anys resten al sistema educatiu (41,7%).

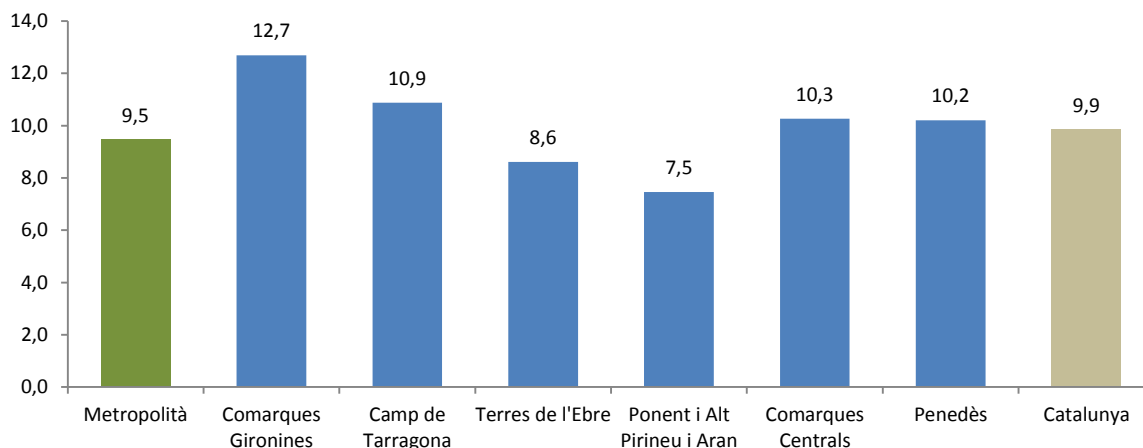
Figura 3. Estudiants segons grups d'edat. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Un indicador interessant per analitzar l'estructura educativa és la proporció de població jove que no assoleix la formació obligatòria. Els àmbits territorials amb percentatges més baixos de retenció educativa són els mateixos que presenten uns nivells de població jove sense formació obligatòria més alts, amb alguna variació d'ordre. En la comparació territorial, les diferències entre àmbits són prou rellevants. L'àmbit Metropolità es troba lleugerament per sota de la mitjana catalana, i és un dels àmbits on el percentatge és més baix (9,5%).

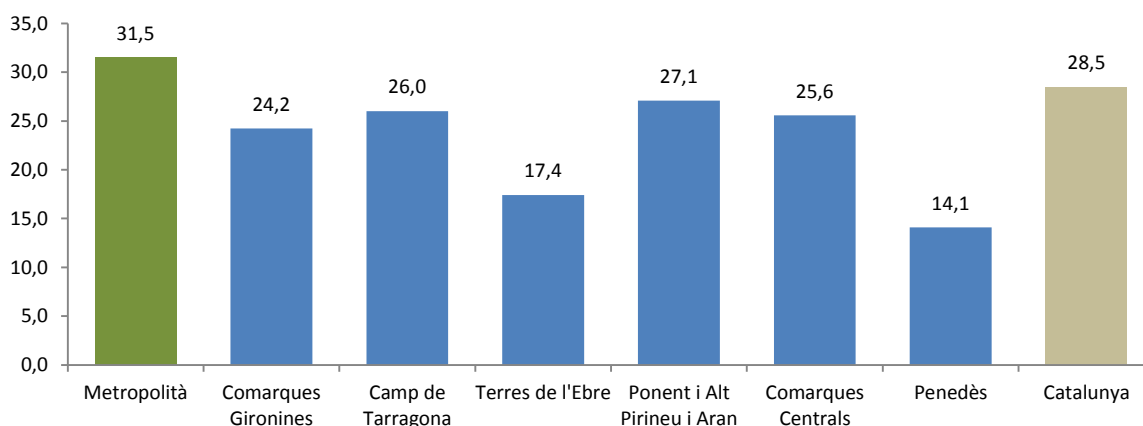
Figura 4. No té la formació obligatòria. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

En l'anàlisi de la formació postobligatòria, de nou l'àmbit Metropolità ocupa la primera posició en la taxa d'assoliment d'estudis universitaris amb gairebé un terç de la població jove (31,5%), molt per sobre d'àmbits com les Terres de l'Ebre i el Penedès, que tenen una xifra inferior al 20%.

Figura 5. Joves de 15 a 34 anys que assoleixen estudis universitaris. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Aquestes dades de l'àmbit Metropolità estan relacionades amb els indicadors que presenta la població jove resident a les grans ciutats i als territoris més densament poblats, que allarga el període de formació i, per tant, assolix de mitjana, nivells de formació més elevats.

Per contra, les tendències observades ens indiquen que les àrees on l'activitat econòmica, i per tant el mercat laboral, és dinàmica i absorbeix mà d'obra poc qualificada, és on les trajectòries formatives són més curtes. És per això que els municipis d'entre 2.000 i 10.000 habitants són els que presenten taxes més baixes, a causa que es produeix un abandonament formatiu prematur. Aquest mateix patró apareix si atenem a la intensitat d'urbanització, a les zones semiurbanes o intermèdies l'abandonament formatiu es produeix abans, ja que són zones econòmicament prou dinàmiques (franja litoral i voltants de grans nuclis urbans) on es concentren ocupacions que en termes generals requereixen poca qualificació.

Les diferències encara s'accentuen més si focalitzem entre àmbits vulnerables i no vulnerables. La trajectòria educativa i de formació és un dels aspectes que presenta més diferències en aquest grau d'anàlisi, i es confirma que el fet de néixer i/o viure en un barri és un factor important en l'anàlisi de les condicions de vida de la població jove.

Les tendències observades confirmen que en les àrees amb unes economies que ofereixen poques oportunitats laborals o exigeixen més qualificacions, la població jove tendeix a allargar la seva formació. Per contra, les àrees on el mercat laboral absorbeix mà d'obra poc qualificada les trajectòries formatives tendeixen a ser més curtes. Paradoxalment, això fa que el seu comportament, pel que fa a les trajectòries formatives, s'assembli al que presenten les àrees vulnerables.

3.2. Ocupació i condicions del mercat laboral

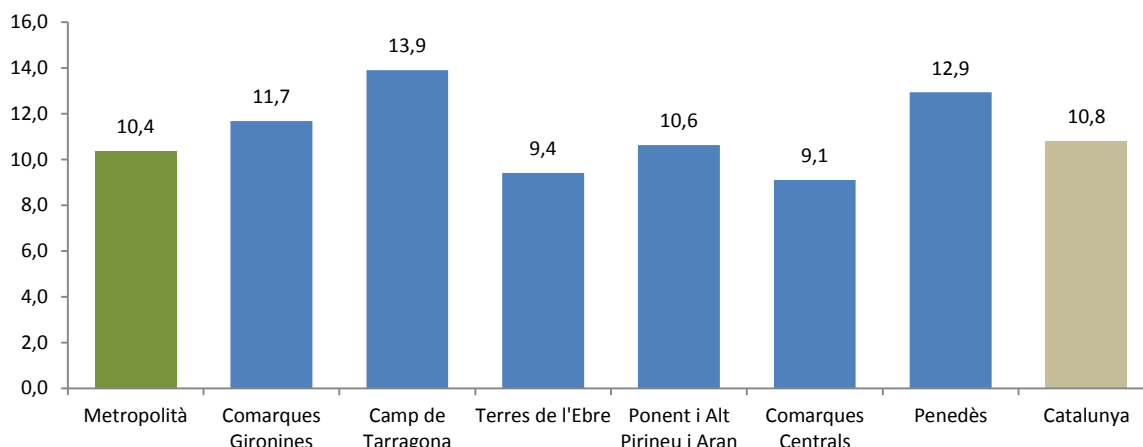
Més llocs de treball qualificats i millors condicions laborals

Per tal d'analitzar les condicions de vida de la població jove és primordial tenir en compte la seva inserció i trajectòria en el mercat laboral, que en el cas de Catalunya ha resultat problemàtica en els darrers anys.

A l'àmbit Metropolità el treball és l'activitat principal per a gairebé el 51% de joves, tot i que és un dels àmbits on les persones joves allarguen més la seva etapa formativa. Aquesta dada es correspon amb una major oferta formativa respecte a altres àmbits territorials, i per tant, amb un mercat de treball exigent en termes de qualificació.

L'impacte de la crisi i el procés de reactivació ha estat desigual en el territori en funció de la diversitat de les estructures productives i els mercats laborals. Els entorns de les majors àrees urbanes i els espais turístics, de densitat intermèdia, són els que van resultar més afectats per la crisi. Això va provocar un augment important de l'atur, que va afectar particularment la població jove. Es pot observar com l'any 2017, l'àmbit Metropolità presentava una taxa propera a la mitjana catalana (10,4%), i és un dels àmbits on era més baixa.

Figura 6. Taxa d'atur segons àmbit. Joves actius de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

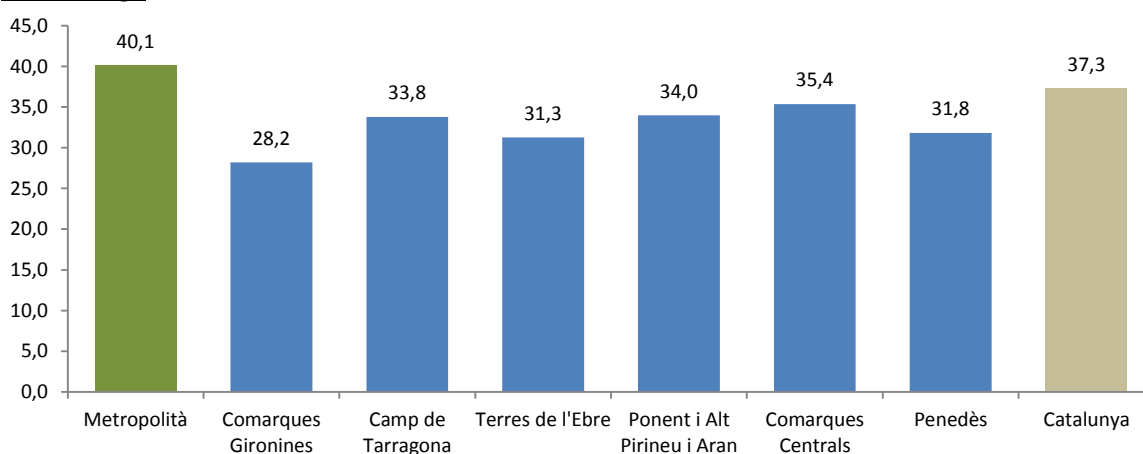
Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Aquest fet es correspon amb el comportament dels municipis d'entre 10.000 i 50.000 habitants, que tenen una taxa mitjana d'atur del 13% en el moment de realització de l'enquesta. Molt lligada a l'àmbit educatiu i de formació, hi ha la variable de categoria ocupacional. De les persones joves catalanes que treballaven el 2017, el 37,7% declaraven ser "tècnics i professionals, científics i intel·lectuals, directors i gerents", categories que se solen associar a llocs de treball qualificats que requereixen un cert nivell de formació. El percentatge de població integrat en aquesta categoria ocupacional presenta diferències en el territori, segons les estructures productives que hi prevalen i les trajectòries de formació de la seva població jove, ja que són dos elements molt interrelacionats. És per això que, on es generen més llocs de treball qualificats, les persones tendeixen a allargar la seva trajectòria educativa i assolir de mitjana graus de formació més alts.

També cal tenir en compte, però, que es produeixen migracions de joves qualificats cap a altres àmbits territorials, sobretot cap a l'àmbit Metropolità, que és on es concentren més llocs de treball corresponents a aquesta categoria professional, amb un 40,1% entre la població jove ocupada.

Figura 7. Categoria ocupacional alta. Joves ocupats de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017.

Percentatge

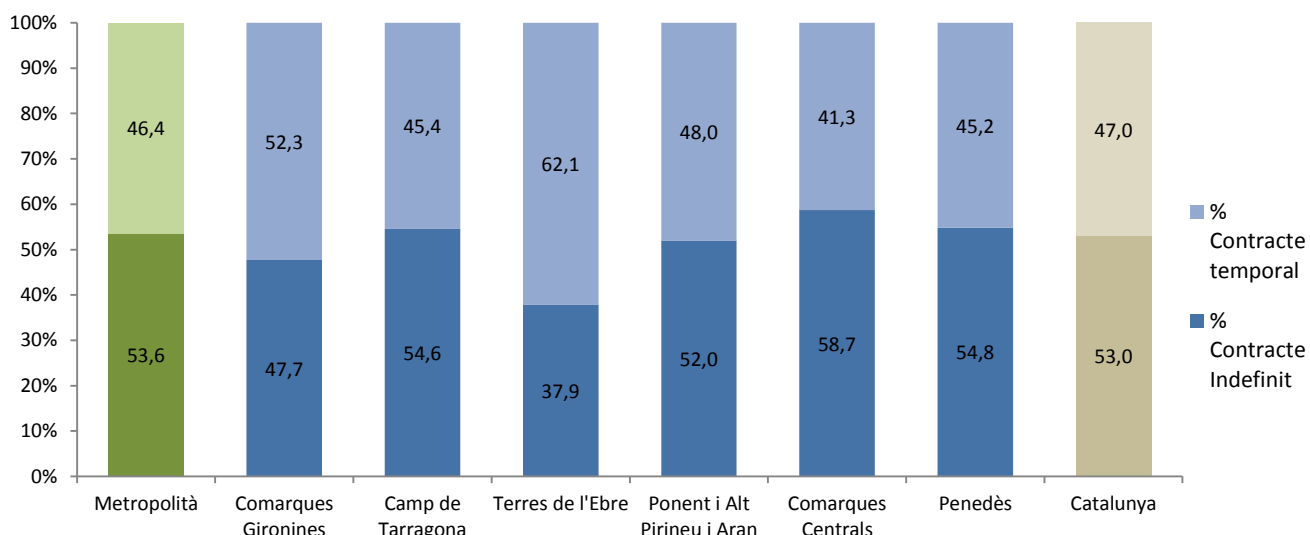
*Tècnics i professionals científics i intel·lectuals, directors i gerents

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Un altre aspecte a analitzar és el que fa referència a les condicions laborals de la població jove. A partir de l'Enquesta es poden conèixer les condicions contractuals de les persones joves per a les quals la feina és la seva activitat principal. Un dels trets més destacats de la relació de les persones joves amb el mercat laboral és, a part de les dificultats per incorporar-s'hi, la precarietat i les baixes retribucions. Les dades de l'EJC ho confirmen: l'any 2017 gairebé la meitat de la població jove catalana que treballava (47%) ho feia amb contractes temporals o fins i tot sense contracte.

Aquesta tendència general presenta, però, algunes diferències rellevants segons els territoris, les quals depenen sobretot de les característiques dels mercats de treball locals. L'àmbit Metropolità presenta unes xifres similars a la mitjana catalana, de manera que la taxa de temporalitat se situa en un 46,4%.

Figura 8. Tipus de contracte. Joves de 15 a 34 anys assalariats que tenen la feina com a activitat principal. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

En efecte, l'impacte de la crisi i la posterior reactivació han estat desiguals en el territori; si la crisi havia destruït ocupació de caràcter temporal sobretot a les ciutats mitjanes i espais litorals, caracteritzats per una ocupació vinculada sobretot a la construcció i l'hostaleria, la reactivació posterior hi està tenint també un protagonisme, que genera dinamisme però que, a la vegada, crea una ocupació molt precària. Les dades semblen indicar que, en certa manera, l'àmbit Metropolità s'allunya d'aquesta tendència.

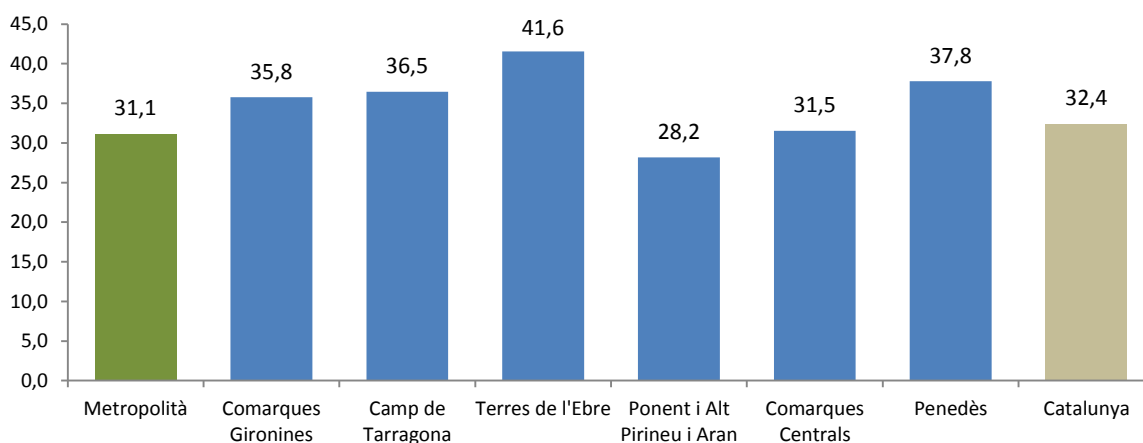
3.3. Situació socioeconòmica

Més qualificació professional: més bones condicions econòmiques, però també costos de vida més elevats

Després d'analitzar les trajectòries formatives i l'ocupació de la població jove, en aquest apartat s'analitzen les seves condicions socioeconòmiques. A l'hora d'entrar en l'estudi del tema, és important tenir present que ens referim a una etapa vital plena de canvis i transicions, i, per tant, s'analitzen realitats molt diferents pel que fa a la convivència, emancipació, transició de la formació al món laboral, etc.

Per aproximar-nos a les condicions econòmiques de les persones joves, s'han emprat tres indicadors: la taxa de risc de pobresa, les dificultats per seguir estudiant i les privacions en el consum, que indiquen les persones que tenen ingressos baixos en relació amb el conjunt de la població de Catalunya.

Figura 9. Taxa de risc de pobresa. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

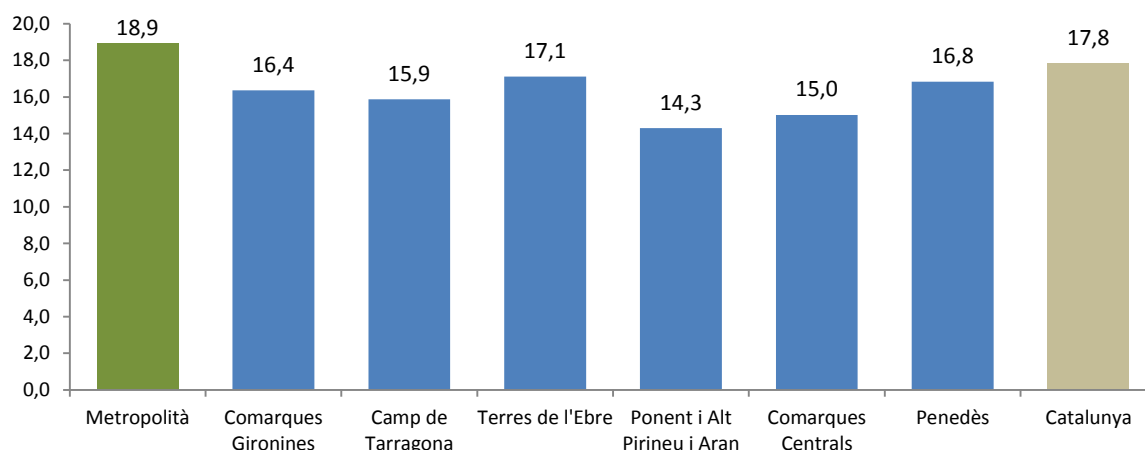
Pel que fa a la taxa de pobresa a Catalunya, gairebé un terç de la població jove es troba per sota el llindar de pobresa (32,4%), aquest percentatge se situa en el 31,1% en l'àmbit Metropolità. Aquesta dada es calcula amb un mateix llindar per a tot el territori català, per tant, té el problema que s'aplica a territoris amb diferències rellevants pel que fa a la renda i als costos de la vida. En aquest sentit, l'àmbit Metropolità surt amb taxes de risc de pobresa més baixes, perquè té de mitjana rendes més altes, però també cal tenir en compte que, alhora, els costos de vida són més elevats. A més, les dades pels grans àmbits territorials amaguen desigualtats internes força importants. Per exemple, les localitats més petites i les zones rurals són les que tenen percentatges més baixos de joves en risc de pobresa, per sota de la mitjana catalana. Excepte Barcelona ciutat, els municipis més grans (a partir de 10.000 habitants) i les zones més densament poblades són els que tenen una taxa de risc de pobresa més elevada.

Per seguir amb l'anàlisi de les condicions socioeconòmiques de la població jove, és interessant estudiar l'impacte de la seva situació econòmica en relació amb aspectes concrets de la quotidianitat. Aquesta anàlisi s'ha fet, com es deia, a partir de dos ítems que reflecteixen la privació de béns per motius econòmics.

D'una banda, veiem com, en el conjunt de Catalunya, un 17,8% de la població jove ha hagut de deixar d'estudiar o no ha pogut començar a fer-ho a causa de dificultats econòmiques. Aquesta és una xifra que presenta poques variacions en el conjunt de Catalunya, però en el cas de l'àmbit

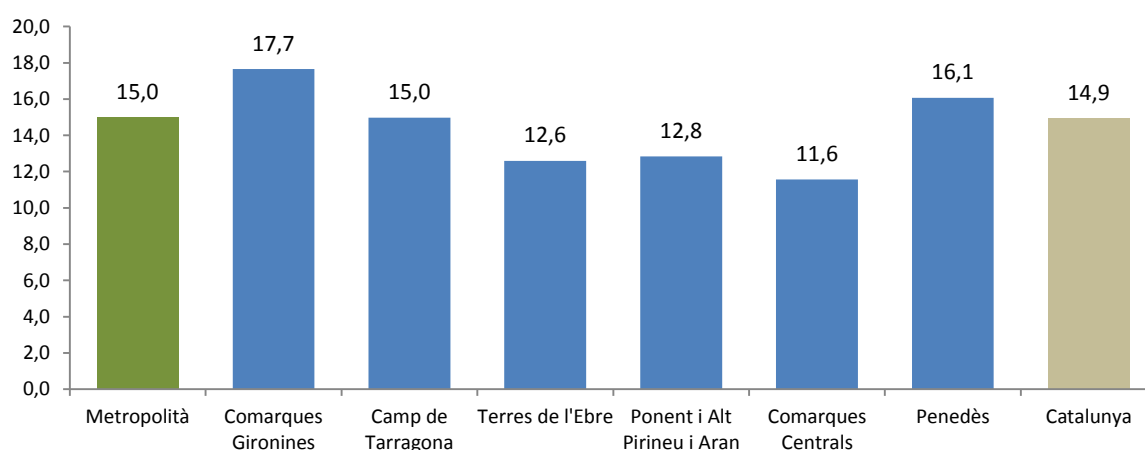
Metropolità gairebé un 19% de les persones joves han hagut de renunciar a estudiar per motius econòmics, i és l'àmbit on aquest percentatge és més elevat. Sembla, doncs, que el fet de no estudiar o deixar d'estudiar a l'àmbit Metropolità s'associa més, per mitjanes, a les dificultats econòmiques que no pas a la inserció al mercat laboral.

Figura 10. Deixar d'estudiar o no començar per dificultats econòmiques. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Figura 11. Reducció del consum d'aliments bàsics per dificultats econòmiques. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Seguint en la mateixa línia, es troba el segon element, que fa referència a la reducció de consum d'aliments bàsics. En el conjunt de Catalunya, gairebé un 15% de la població jove ha hagut de reduir el consum d'aliments bàsics a causa de dificultats econòmiques; en aquest cas, l'àmbit Metropolità presenta el mateix percentatge.

Es pot afirmar, doncs, que la posició de l'àmbit Metropolità per sobre de la mitjana catalana en termes de qualificació professional i de renda fa que, respecte a un llindar català, la proporció de joves que es troben en risc de pobresa sigui més reduïda que en la majoria d'àmbits.

3.4. Emancipació i família

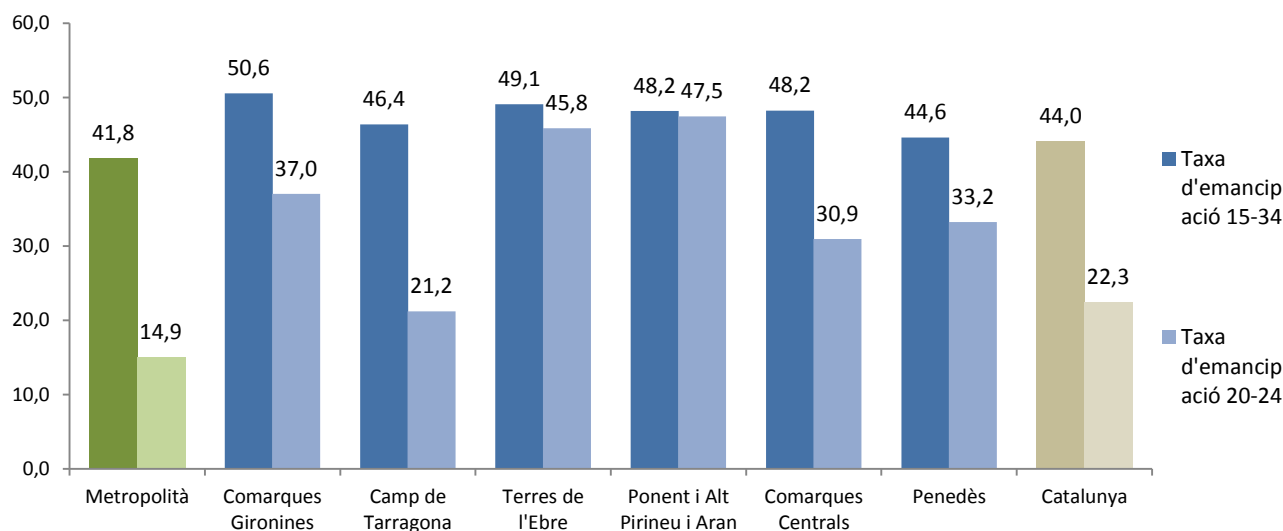
Transició entre formació i món laboral més tardana: emancipació juvenil més baixa

Disposar d'un espai on realitzar el propi projecte de vida és una necessitat que es planteja amb intensitat creixent en la vida de les persones joves a mesura que avancen els anys. La situació econòmica (amb la degradació de les condicions laborals de la gent jove i l'augment de la precarietat i de la temporalitat laboral), així com les dificultats en les condicions d'accés a l'habitatge, fan que no resulti una necessitat fàcil de satisfer per bona part de la població jove de Catalunya.

A Catalunya, l'any 2017 només un 44% de la població d'entre 15 i 34 anys vivia fora de la llar d'origen. Aquesta xifra no és igual per a tots els àmbits geogràfics, i en el cas Metropolità la taxa d'emancipació és la més baixa de Catalunya (41,8%).

Si ens focalitzem en el grup de 20-24 anys s'observen amb claredat diferències més importants entre àmbits, a causa de l'emancipació en edats més joves en els àmbits rurals i municipis petits —Terres de l'Ebre, Ponent i Alt Pirineu i Aran— i a l'existència d'una emancipació més retardada als municipis més grans i urbans. Així, doncs, en un extrem es troba l'àmbit Metropolità, on la taxa és de 14,9%, i en l'altre, les Terres de l'Ebre o Ponent i Alt Pirineu i Aran, on la xifra s'eleva a gairebé la meitat de la població jove d'entre 20 i 24 anys que viu emancipada. L'explicació rau, d'una banda, en els preus immobiliaris més baixos, i de l'altra, en les trajectòries formatives més llargues, que impliquen sovint un trasllat fora dels municipis de residència per motius d'estudis, causes que també fan augmentar les taxes d'emancipació.

Figura 12. Taxa d'emancipació segons grups d'edat. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

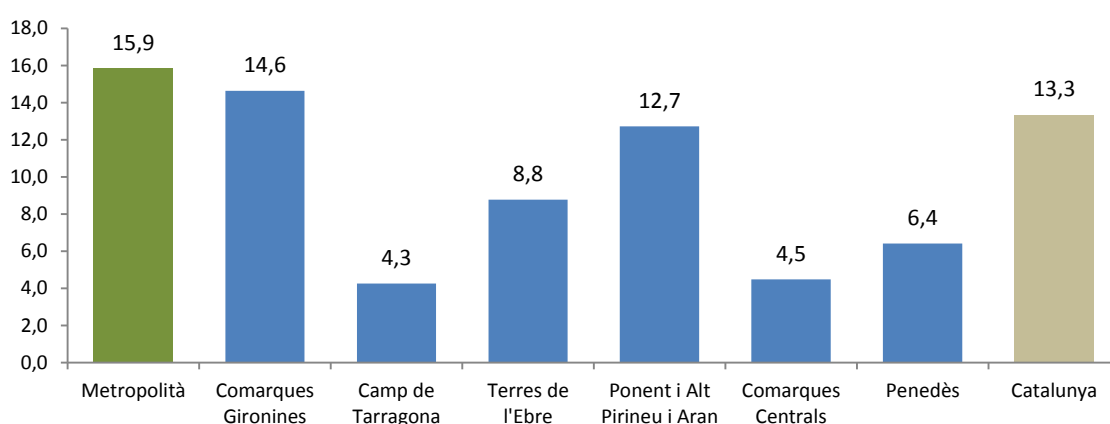
Aquesta tendència a l'àmbit Metropolità amb la classificació dels municipis es confirma quan s'analitzen les dades segons la seva grandària i el grau d'urbanització dels municipis.

Una de les pràctiques que va en augment en els darrers anys, davant dels alts preus del mercat immobiliari, és l'opció d'emancipar-se compartint pis. Tot i que dos terços de les persones

emancipades viuen en parella amb fills o sense, aquesta opció perd pes respecte de l'opció de compartir pis. El percentatge de joves que viuen compartint pis augmenta si s'observen les dades segons la grandària i el grau d'urbanització dels municipis.

Aquesta opció de convivència arriba als percentatges més alts a la ciutat de Barcelona, on 1 de cada 4 joves viu compartint pis. Aquesta xifra es constata amb les dades de l'àmbit Metropolità, on gairebé un 16% de la població jove viu compartint pis, i és l'àmbit on aquesta xifra és més alta, que arriba a doblar i triplicar la dada d'altres àmbits territorials. En canvi, els àmbits amb àrees escassament poblades, la convivència amb la parella amb descendència se situa clarament per sobre. D'altra banda, els àmbits vulnerables també destaquen perquè tenen una proporció elevada de població jove que viu en parella i té descendència en edats més joves.

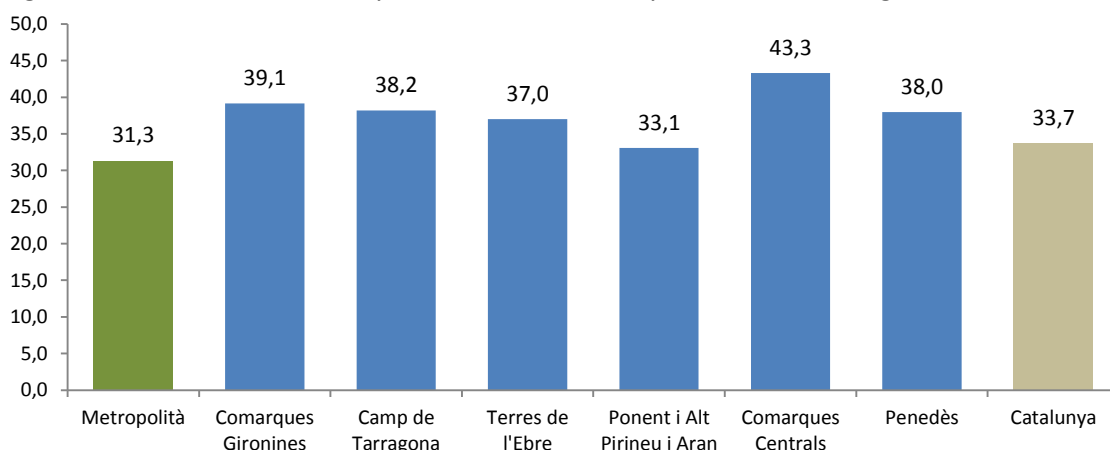
Figura 13. Joves que viuen compartint pis. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

A l'hora de completar l'anàlisi sobre emancipació i família des d'una perspectiva territorial, són interessants les dades referents a la descendència de la població d'entre 25 i 34 anys. En el conjunt de Catalunya, un terç de la població d'aquest grup poblacional té fills o filles (33,7%). L'àmbit Metropolità es troba per sota d'aquesta mitjana, amb un 31,3%, i és l'àmbit, juntament amb Ponent i Alt Pirineu i Aran, on la proporció de joves amb fills és inferior.

Figura 14. Joves entre 25-34 anys amb fills/es. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Es pot afirmar, doncs, que es dibuixa una clara relació entre els indicadors de les etapes formatives i d'inserció al món laboral, i els d'emancipació i família. L'allargament de l'etapa formativa, i per tant l'entrada més tardana al món laboral, posposen l'emancipació juvenil i la descendència a edats més tardanes, un fet que també està condicionat pels elevats costos de vida que han d'afrontar en l'àmbit Metropolità.

3.5. Salut

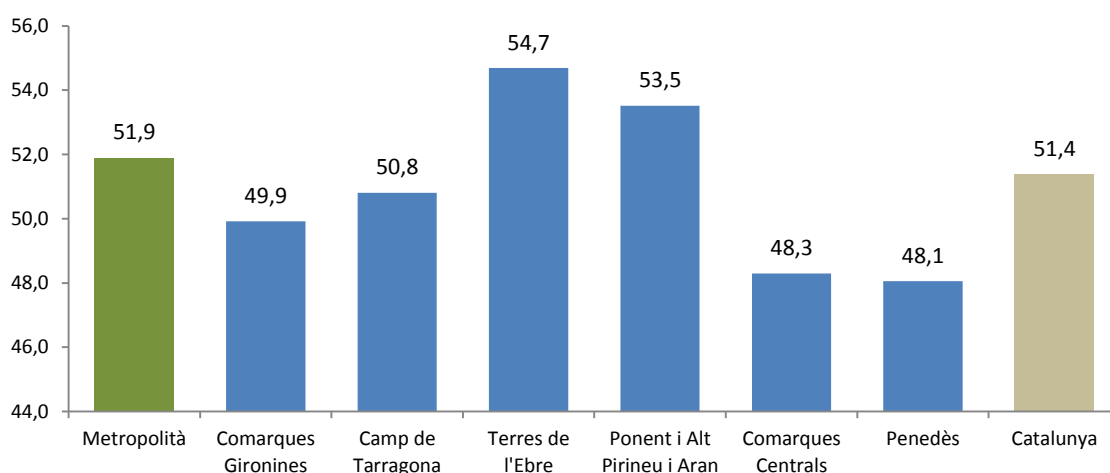
Salut condicionada pels estils de vida i percepcions pròpies de les grans ciutats i àrees urbanes

Les condicions de vida tenen, com és sabut, una relació directa amb la salut de les persones. En concret, entre els factors que tenen repercussions en la salut, Borrell i Benach (2014) en descriuen diversos de caràcter social com les condicions d'ocupació, el nivell d'ingressos, la càrrega de treball productiu i la situació socioeconòmica i patrimonial. L'EJC permet aproximar-se a les condicions de salut de la gent jove a partir d'indicadors de salut força subjectius: la salut autopercebuda, el grau de satisfacció amb la vida i la salut psicosocial.

La salut autopercebuda és un indicador d'autoavaluació de la salut que combina l'experiència subjectiva pel que fa a malalties i altres sensacions com l'esgotament. De mitjana, la meitat de la població jove de Catalunya considera que la seva salut és molt bona o excel·lent. La diferència entre àmbits territorials no és gaire gran, tot just oscil·la tres punts amunt o avall de la mitjana. El mateix s'esdevé si s'analitzen les dades a partir de la grandària del municipi.

L'àmbit Metropolità és, darrere de Ponent i Alt Pirineu i Aran, i les Terres de l'Ebre, on les persones joves tenen una percepció més bona de la seva salut, amb gairebé un 52% de joves que consideren la seva salut com a excel·lent o molt bona.

Figura 15. Salut autopercebuda com a excel·lent o molt bona. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

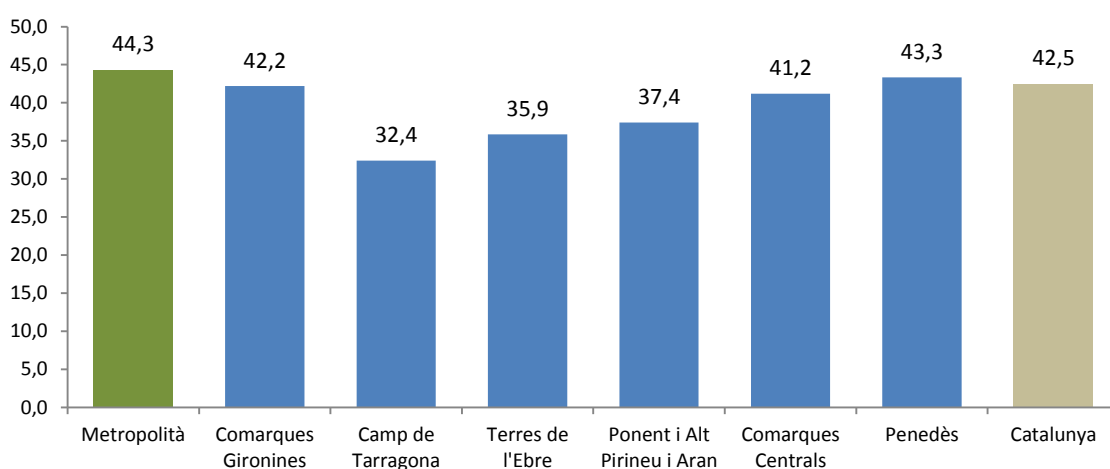

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Les diferències més destacades en aquest indicador de salut autopercebuda s'observen si s'analitzen segons el grau de segregació urbana. En aquest cas, es destaca una diferència de gairebé 10 punts percentuals entre les persones joves d'àmbits vulnerables i les que resideixen a la resta d'àmbits: mentre en el primer cas el 43,9% de les persones joves perceben la seva salut com a satisfactòria, en la resta d'àmbits el percentatge és del 52,4%.

D'altra banda, la salut psicosocial defineix en quin grau la població se sent angoixada o deprimida. En aquest cas, a Catalunya un 42,5% de la població jove presenta alguna d'aquestes situacions. L'àmbit Metropolità se situa per sobre d'aquesta mitjana, amb un 44,3%, i és l'àmbit on hi ha un percentatge més elevat de joves amb alguna d'aquestes situacions.

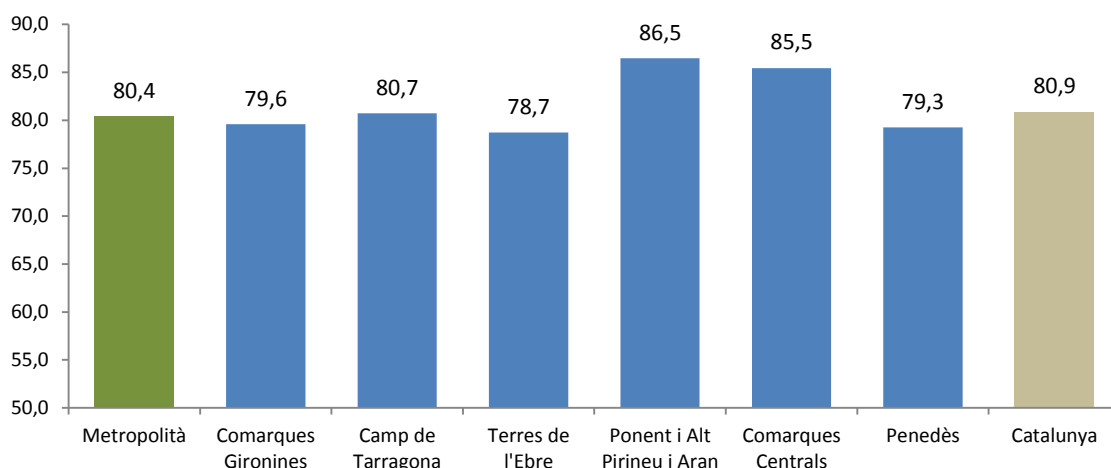
Figura 16. Té algun grau d'angoixa o depressió. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017.
Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Finalment, les preguntes de l'Enquesta relatives a la satisfacció amb la vida fan referència a una dimensió que va més enllà de l'absència de danys o malalties. Gairebé un 81% de la població jove catalana diu que la seva satisfacció amb la vida és d'un 7 o més. Les diferències entre àmbits territorials no resulten gaire acusades. Tot i així, l'àmbit de Ponent i Alt Pirineu i Aran és el que té el percentatge més elevat (86,5%), juntament amb les Comarques Centrals (85,5%). En canvi, l'àmbit Metropolità es troba just per sota de la mitjana catalana, amb un 80,4% de joves que puntuen la seva satisfacció amb la vida amb un 7 o més.

Figura 17. Satisfacció amb la vida alta (puntuació de 7 o més). Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Les diferències tornen a ser més destacades en relació amb les mides dels municipis i el tipus de poblament. Són els municipis més petits i les zones menys poblades els que presenten un percentatge més alt de joves que es declaren satisfets amb la vida, gairebé un 90%.

Com s'ha pogut veure, tot i que els indicadors donen una imatge de benestar en l'àmbit Metropolità, la satisfacció amb la vida és lleugerament inferior a la mitjana de Catalunya. Aquests resultats poden estar relacionats, sobretot, amb les condicions, estils de vida i percepcions pròpies de les grans ciutats i àrees urbanes, així com també amb la situació laboral i les situacions d'estrès econòmic. També hi pot influir el lloc que cada un dels territoris ocupa en l'imaginari col·lectiu i les connotacions que solen associar-se a aquesta imatge.

3.6. Participació comunitària i implicació política

Municipis més grans, menys participació comunitària

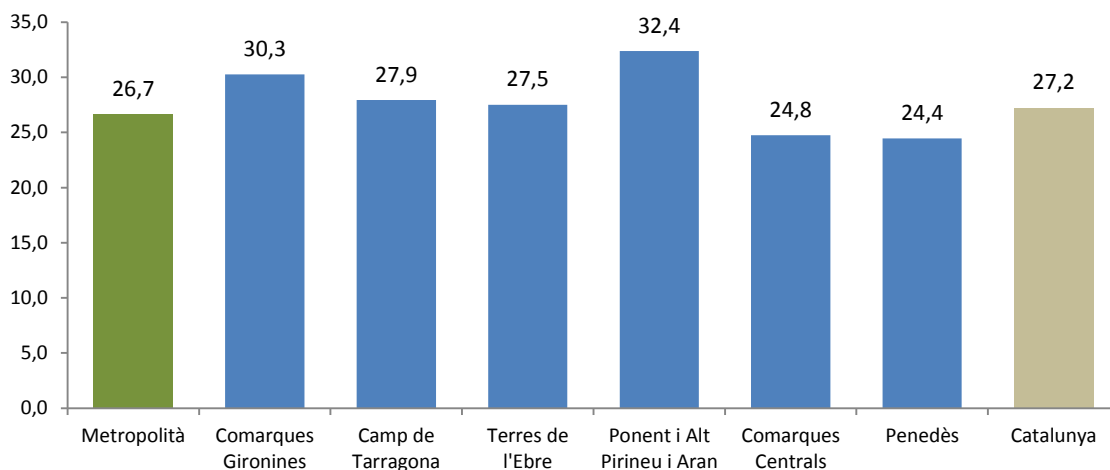
La participació de la població jove en entitats i associacions ens indica en certa mesura la riquesa del teixit associatiu de cada territori, les xarxes socials existents i el grau d'implicació comunitària d'aquest col·lectiu.

Si no tenim en consideració les associacions esportives, poc més d'una quarta part de les persones joves de Catalunya formen part d'alguna entitat (27,2%). En l'àmbit territorial s'observen algunes diferències: a les Comarques Gironines i a Ponent i Alt Pirineu i Aran gairebé un terç de la població jove participa en alguna entitat. En canvi, a les Comarques Centrals i al Penedès ho fa una quarta part de la població jove. L'àmbit Metropolità se situa proper a la mitjana catalana, amb un 26,7%.

Les raons d'aquestes variacions semblen estar relacionades amb la grandària i el grau d'urbanització dels municipis, així com amb la vulnerabilitat de les àrees urbanes. Els municipis de menys de 2.000 habitants són els que presenten el percentatge més alt de població jove que participa en alguna entitat (34%), i les zones menys densament poblades són les que tenen

també xifres més altes de participació (31,8%). Als municipis mitjans, a les zones intermèdies i a les àrees vulnerables, en canvi, la participació és més baixa, amb un percentatge d'entre 24 i 26%.

Figura 18. Participació en alguna entitat (sense considerar les associacions esportives). Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

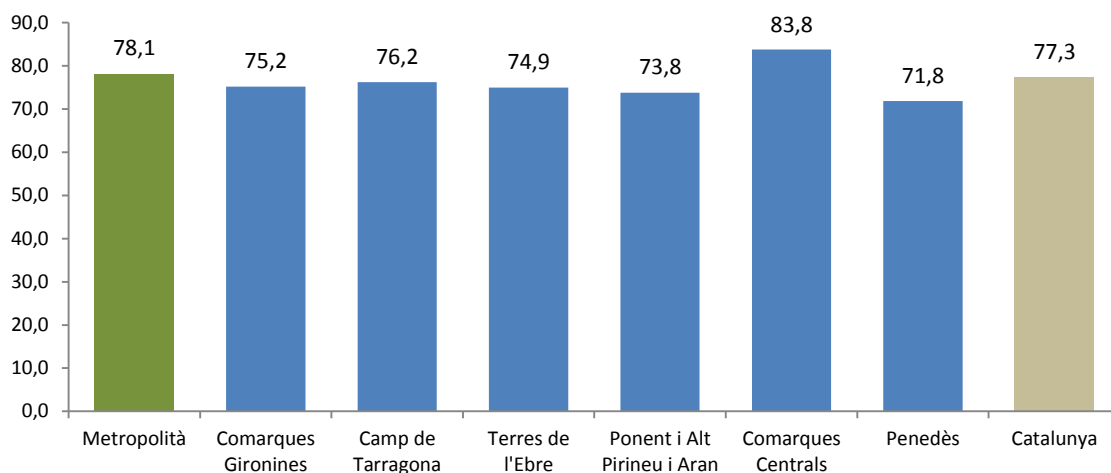

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Una altra manera d'analitzar la implicació social i política dels joves és a través de la participació electoral. A partir de les dades de l'EJC, podem conèixer la població jove que declara que va votar a les eleccions del Parlament de Catalunya del setembre de 2015. En aquest apartat s'ha considerat la franja de població que tenia entre 18 i 32 anys en el moment de les eleccions, i que, per tant, l'any 2017 tenia entre 20 i 34 anys. D'aquesta mostra s'ha exclòs també la població jove que no va poder votar per no tenir la nacionalitat espanyola.

Segons indiquen els resultats de l'EJC, la participació electoral de la població jove a Catalunya va ser d'un 77,3%, molt semblant a la mitjana de participació de la població total que, com és sabut, fou del 77,4%. Territorialment destaquen sobretot les Comarques Centrals, on més del 80% de la població jove va anar a votar; a l'altre extrem es troba el Penedès, que no arriba al 72%. Les diferències entre àmbits no són gaire grans. L'àmbit Metropolità es troba gairebé un punt per sobre de la mitjana catalana, amb un 78,1% de joves que van participar en les eleccions.

Figura 19. Participació en les eleccions al Parlament de Catalunya de Catalunya de 2015. Joves de 18 a 32 anys en el moment de les eleccions i que podien votar per qüestió de nacionalitat. Catalunya, 2017. Percentatge

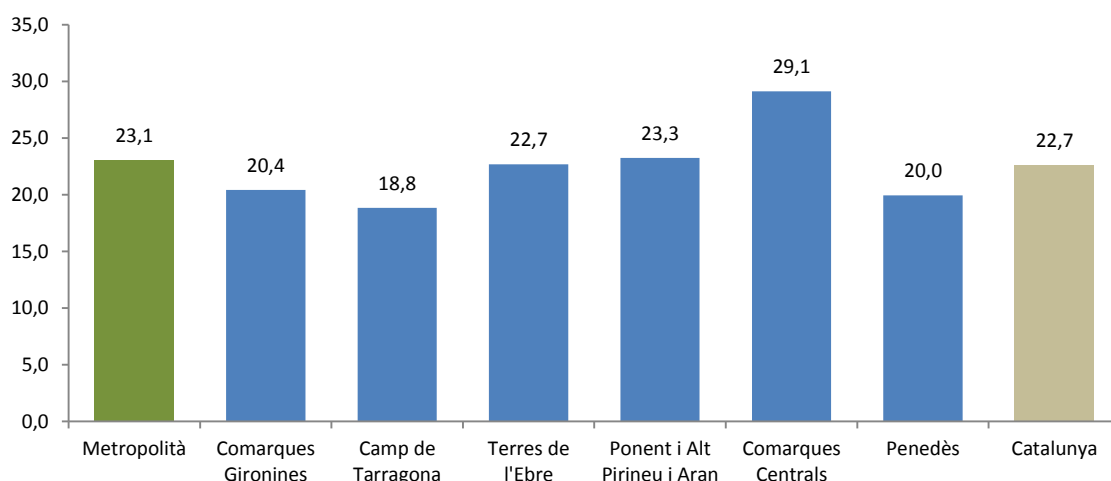
Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

La participació política no es redueix a la participació electoral; hi ha altres formes de participació política extrainstitucional que són rellevants per a la població jove, com ara les manifestacions o altres formes de mobilització o reivindicació.

La participació juvenil en aquest tipus de mobilitzacions torna a presentar variacions entre els diferents territoris de Catalunya. A partir de l'EJC, sabem que un 22,7% de la població jove catalana va participar en alguna manifestació en els 12 mesos anteriors a l'Enquesta. Són, de nou, les Comarques Centrals (29,1%) les que tenen més participació juvenil en manifestacions i actes reivindicatius. A l'altre extrem hi ha el Camp de Tarragona, amb un 18,8% de participació. En el cas de l'àmbit Metropolità, es troba de nou en la mitjana catalana amb un 23,1% de joves que va participar en alguna manifestació o acte reivindicatiu en els 12 mesos anteriors a l'enquesta.

Exceptuant Barcelona ciutat, la dada segueix la mateixa tendència que la relativa a la participació electoral: els municipis més petits són els que tenen un percentatge de mobilització juvenil més elevat, i els municipis mitjans, més baix. En canvi, però, les zones menys densament poblades són les que tenen un percentatge inferior. Finalment, cal remarcar que tornen a ser els joves de localitats vulnerables els que mostren una participació més baixa, amb només un 16,9% dels i les joves d'aquestes localitats que va participar en alguna manifestació o concentració en els 12 mesos anteriors a l'Enquesta.

Figura 20. Participació en alguna manifestació o mobilització al llarg del darrer any. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Es constata, doncs, que la participació comunitària i la implicació política de la població jove guarden una relació força estreta amb les característiques del territori de residència. És sabut que la baixa participació va molt relacionada amb l'origen social i la categoria professional, així com amb el nivell d'estudis. La diversitat espacial en la distribució d'aquestes variables pot contribuir, segurament, a explicar les variacions descrites en la propensió a la implicació cívica i la participació electoral en el territori.

3.7. Mobilitat quotidiana

Menys transport privat, desplaçaments amb més costos temporals

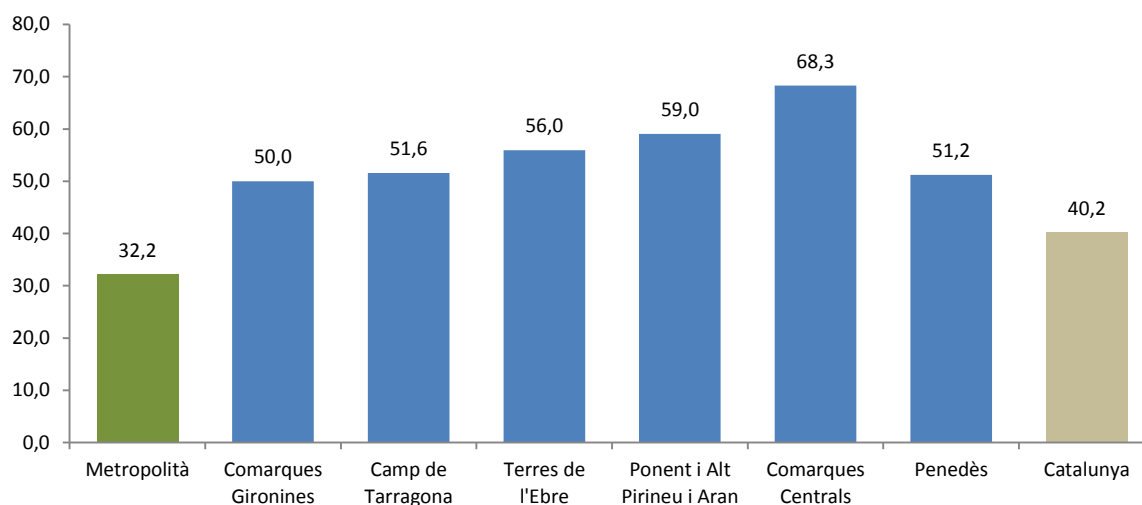
A l'hora d'analitzar les condicions de vida de la població jove, un dels aspectes més importants és la seva mobilitat. L'ús que en fan els joves del territori explica no només les seves condicions de vida sinó que també l'estructura, la jerarquia i la funcionalitat d'aquest territori. La mobilitat juvenil està estretament condicionada per l'estructura urbana de Catalunya i les dinàmiques territorials que l'afecten: l'ampliació de l'abast de les àrees urbanes, la integració del territori així com la dispersió de la població i les activitats sobre l'espai (Nel·lo i López, 2016; Gomà i Nel·lo, 2018).

A Catalunya, al llarg de les últimes dècades la tendència més destacada pel que fa a l'ús dels mitjans de transport ha estat el pes creixent dels mitjans privats i mecanitzats en els desplaçaments quotidians de la població. Aquest fet té relació directa amb el procés d'integració territorial, ja que l'eixamplament de les àrees urbanes, així com la interdependència i l'especialització dels llocs comporten l'augment de les distàncies de la mobilitat quotidiana.

En termes generals, els desplaçaments amb transport privat mantenen el predomini, i representen el 40,2% dels desplaçaments que efectua la població jove a Catalunya. La resta es fan com s'indica a continuació: un 29,2% a peu o en bicicleta, un 27,2% en transport públic, un 0,85% en altres transports, i un 2,5% mitjançant una combinació entre aquestes grans categories. S'observa, però, una diferència ben marcada: d'una banda, l'àmbit Metropolità, on

l'ús del transport privat és inferior (32,2%), i, de l'altra, la resta de Catalunya, on preval aquesta modalitat de transport en més d'un 50%.

Figura 21. Pes relatiu de l'ús del transport privat en els desplaçaments quotidians. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

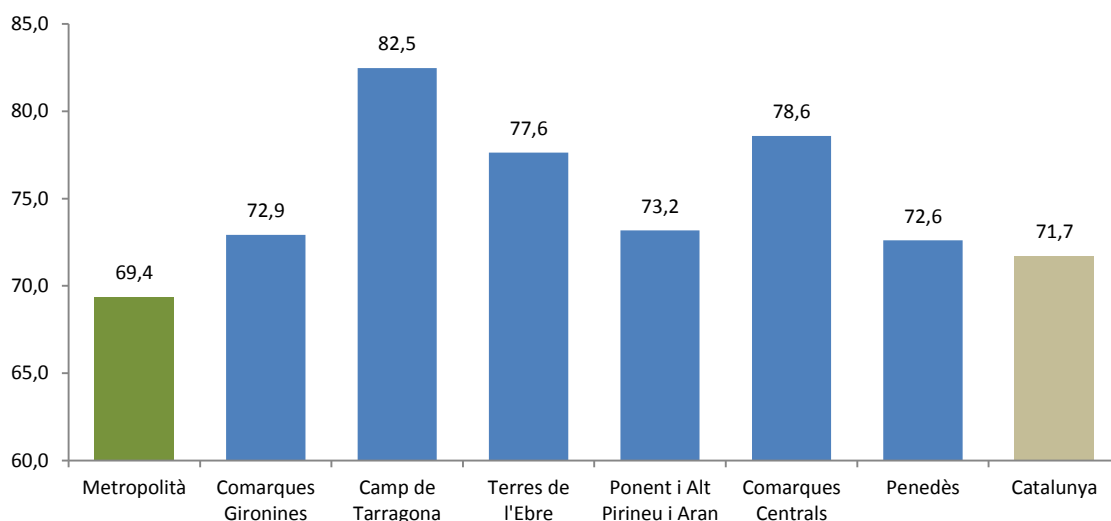
En el cas de l'àmbit Metropolità, s'observa una diferència ben marcada, l'ús del transport privat és inferior (32,2%) a la resta de Catalunya, on preval aquesta modalitat de transport en més d'un 50%, sobretot a les Comarques Centrals, amb gairebé un 70%.

En part, aquest pes dels desplaçaments en transport privat pot estar relacionat amb la grandària dels municipis i la densitat de població de l'àmbit. Així, en els municipis de menys de 2.000 habitants del conjunt de Catalunya, gairebé tres de cada quatre (72,3%) desplaçaments que fa la població jove els fan en transport privat. En canvi, a Barcelona ciutat, aquests tipus de desplaçament no arriben al 20%. L'explicació es troba en les diferències en la densitat urbana i la disponibilitat de mitjans de transport públic segons la localitat de residència.

El temps invertit en els desplaçaments quotidians ha anat augmentant a mesura que es produïa el procés d'especialització funcional i d'integració territorial a Catalunya. Els desplaçaments de la població jove són majoritàriament inferiors a 30 minuts (71,7%), però, com en la resta d'indicadors, aquest temps es veu condicionat per les característiques de cada territori.

Les Comarques Gironines se situen un punt per sobre de la mitjana catalana, gairebé un 73% de la població juvenil que hi resideix destina menys de 30 minuts en els desplaçaments quotidians. Això les diferencia clarament de l'àmbit Metropolità, àmbit en el qual la població jove destina més temps al desplaçament: 3 de cada 10 dels seus desplaçaments quotidians són de més de 30 minuts. Aquest fet s'explica per l'ús més extensiu del territori, per les elevades congestions viàries i per l'ús del transport públic, que en termes generals és més lent que el privat. A l'altre extrem hi ha el Camp de Tarragona, on els desplaçaments de menys de 30 minuts representen el 82,5% del total de desplaçaments.

Figura 22. Desplaçaments quotidians de menys de 30 minuts. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017. Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Un altre element clau a tenir en compte a l'hora d'analitzar la mobilitat juvenil és l'abast territorial dels seus trajectes quotidians. Una forma d'aproximar-se a la qüestió és observant l'autocontenció municipal, és a dir, la proporció de desplaçaments que tenen l'origen i el destí en el mateix municipi de residència de la persona, i la mobilitat externa, és a dir, els desplaçaments que s'efectuen cap a fora o completament fora del seu municipi. Aquí s'analitzen els de desplaçaments dins del municipi (autocontenció) i els que impliquen desplaçament dins del mateix àmbit territorial.

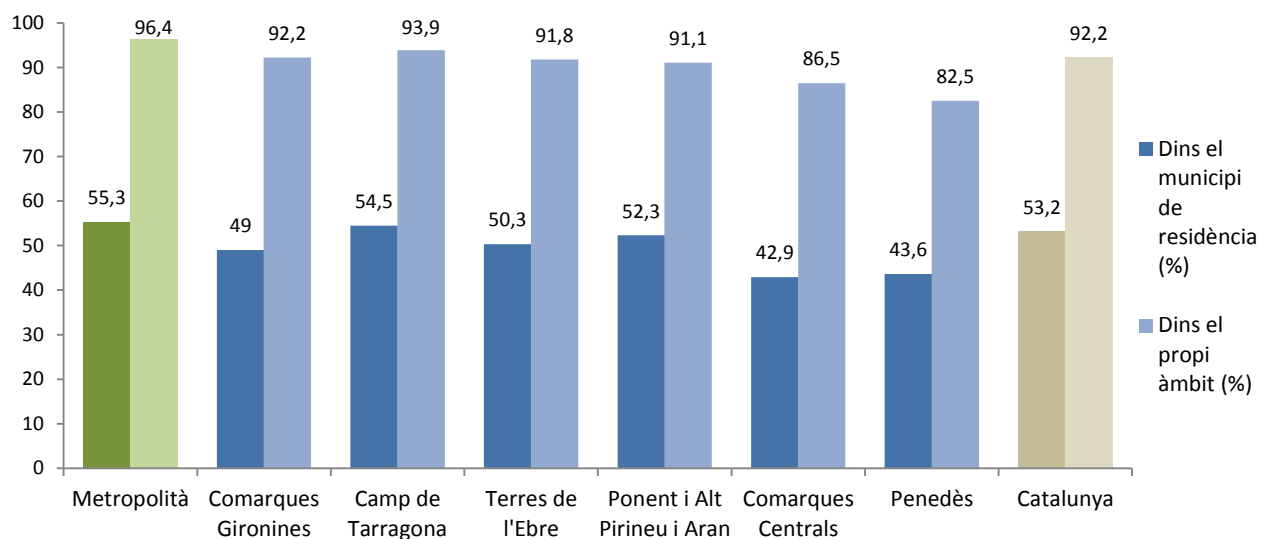
El procés d'integració del territori ha implicat una reducció del nivell d'autocontenció dels municipis. Segons dades de l'EJC, en el conjunt de Catalunya només el 53,2% dels desplaçaments de la població jove tenen l'origen i el destí en la seva localitat de residència. Gairebé un de cada dos desplaçaments efectuats per la població jove es fa entre el seu municipi i un altre municipi, o completament fora del seu municipi.

A l'àmbit Metropolità poc més de la meitat dels desplaçaments juvenils es completen dins el propi municipi de residència (55,3%). Aquest baix nivell d'autocontenció municipal s'explica per la integració territorial i la dispersió de les funcions sobre el territori, però també perquè la major part de desplaçaments de la població jove es fan per motius d'estudis i per motius laborals o fins i tot d'oci, que tendeixen a tenir un radi més ampli que els desplaçaments per motius personals, més prevalents en les persones adultes (com les compres, la recollida dels infants a l'escola, etc.).

La tendència a la metropolitanització es confirma amb el percentatge de desplaçaments quotidians que es realitzen fora de l'àmbit territorial propi: els dos àmbits amb més alta integració de l'àmbit Metropolità (Penedès i Comarques Centrals) són els que tenen un percentatge més baix de desplaçaments dins el propi àmbit territorial, 82,5% i 86,5% respectivament. En canvi, a l'altre extrem hi ha l'àmbit Metropolità, on només un 69,4% dels desplaçaments són dins el mateix àmbit. Dels que es realitzen fora de l'àmbit, les Comarques Gironines, les Comarques Centrals i el Penedès són les destinacions predominants.

Figura 23. Abast territorial dels desplaçaments. Joves de 15 a 34 anys. Catalunya, 2017.

Percentatge

Font: Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 (Agència Catalana de la Joventut)

Les tendències observades reafirmen que la relació dels joves de l'àmbit Metropolità amb la mobilitat quotidiana és ben diferent de la resta d'àmbits analitzats: menys ús del transport privat i més nombre de desplaçaments dins del municipi de residència propi o a un altre municipi de l'àmbit.

4. Conclusions: el perfil de la població jove de l'àmbit Metropolità en set trets definitoris

Al llarg del present informe s'han analitzat les dades de l'Enquesta a la joventut de Catalunya de l'any 2017 per a la població jove resident a l'àmbit Metropolità, centrant-se sobretot en aspectes vinculats a la formació, el món laboral, l'emancipació domiciliària, les condicions econòmiques, la salut, la participació comunitària i la mobilitat quotidiana.

Els indicadors analitzats permeten resumir la situació de la població jove de l'àmbit Metropolità en els 7 trets següents:

1. **Formació.** L'àmbit Metropolità es caracteritza per unes trajectòries educatives més llargues (un 41,7% dels joves entre 20 i 29 anys estudien), ben per sobre de la mitjana catalana. És també l'àmbit amb una proporció més elevada de joves amb estudis universitaris (31,5%). La proporció de joves que no assoleix la formació obligatòria (9,5%) es troba lleugerament per sota de la mitjana del país.
2. **Ocupació.** Les trajectòries educatives més llargues estan molt relacionades amb un mercat laboral exigent en termes de qualificació. Això ho confirma la proporció més elevada de Catalunya de joves que treballen en categories professionals altes (40,1%). D'altra banda, però, la taxa d'atur (10,4%) i la taxa de temporalitat laboral (46,4%) es troben al voltant de la mitjana catalana.
3. **Condicions socioeconòmiques.** La posició de l'àmbit Metropolità per sobre de la mitjana catalana en termes de renda, fa que, respecte a un llindar català, la proporció de joves que es troben en risc de pobresa sigui més reduïda que en la majoria d'àmbits (31,1%). Per contra, la proporció de persones joves que no han pogut estudiar o han deixat de fer-ho per raó de dificultats econòmiques (18,9%) és la més alta de Catalunya, i les que han hagut de reduir el consum d'aliments bàsics per aquesta raó (15%) es troba al voltant de la mitjana catalana.
4. **Emancipació i família.** El cost més alt de l'habitatge i l'allargament de l'etapa formativa incideixen en el fet que l'àmbit Metropolità tingui la taxa d'emancipació més baixa de Catalunya. Tan sols un 41,8% de les persones entre 15 i 34 anys de l'àmbit Metropolità viuen emancipades. L'emancipació tardana es tradueix també en una propensió més baixa a tenir descendència (31,3% de la població jove d'entre 25 i 34 anys en té, és la taxa més baixa de Catalunya).
5. **Salut.** Pel que fa a la salut, la valoració subjectiva positiva de l'estat de salut (51,9%) i la satisfacció general amb la pròpia vida (80,4%) es troben al voltant de la mitjana catalana. En canvi, l'àmbit Metropolità és on hi ha més joves que se senten angoixats o deprimits (44,3%).

6. **Participació comunitària i implicació política.** La participació dels joves de l'àmbit Metropolità en actes reivindicatius (23,1%) i la implicació en associacions no esportives (26,7%) es troben al voltant de la mitjana del país. En canvi, la participació electoral (78,1%) és de les més altes de Catalunya.
7. **Mobilitat.** La mobilitat de les persones joves de l'àmbit Metropolità difereix de la mitjana de la resta d'àmbits. D'una banda, a causa d'un desplegament més alt de la xarxa de transport públic, la proporció d'ús del vehicle privat és notablement inferior (32,2%) que en la resta d'àmbits. D'altra banda, les persones joves de l'àmbit Metropolità són també les que més desplaçaments realitzen dins el propi municipi de residència o dins el propi àmbit. Tot i això, són els que inverteixen més temps a desplaçar-se (1 de cada 3 joves hi destina més de 30 minuts).

A l'hora de valorar els resultats, s'ha de tenir en compte que es tracta de valors mitjans per al conjunt de l'àmbit. Això emmascara, ben segur, l'existència d'importantes diferències internes. En primer lloc, entre les àrees litorals –molt caracteritzades per l'activitat turística–, i l'interior, però també entre les ciutats més grans i les localitats més petites, així com entre les àrees vulnerables i la resta i entre els municipis urbans i els rurals. A l'informe "La diversitat espacial entre la joventut catalana. Anàlisi de les dades de l'Enquesta a la joventut de Catalunya 2017 segons àmbit territorial, grandària poblacional, grau d'urbanització i segregació residencial del municipi" s'analitzen aquestes variables. Hi consten les característiques de cada municipi en relació amb aquestes tres variables (la grandària, la urbanització i la segregació) i les característiques de cada comarca (proporció de municipis amb aquestes característiques, i proporció de joves que resideixen en municipis amb aquestes característiques). Les dades que s'hi apleguen són de molta rellevància per a la comprensió de la diversitat territorial interna de cada àmbit.

5. Bibliografia

BORRELL, C. i BENACH, J. (2014). “Els determinants socials de la salut”. A: *Espai Fàbrica* [en línia] <<https://espaifabrica.cat/els-determinants-socials-de-la-salut/>> [Consulta: juliol 2018].

GOMÀ, A. i NEL·LO, O. (2018). “Territori. Diversitat espacial en els hàbits i les condicions de vida juvenils: el paper clau de la segregació residencial”. A: P. SERRACANT (coord.). *Enquesta a la joventut de Catalunya 2017. Vol. 2: Experiències juvenils i desigualtats socials*. Barcelona: Direcció General de Joventut. Col·lecció Estudis, núm. 36 (9), p. 441-522.

NEL·LO, O. i LÓPEZ, J. (2016). “El procés d’urbanització”. A: S. GINER i O. HOMS (dirs.). *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI*. Barcelona: Institut d’Estudis Catalans i Enciclopèdia Catalana, p. 119-148.

OBSERVATORI CATALÀ DE LA JOVENTUT (2006). “La realitat juvenil al Camp de Tarragona”. A: *La realitat juvenil a Catalunya (Estudi de la situació dels joves catalans comarca a comarca)* [en línia] <http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/joventut/observatori_catala_de_la_joventut/publicacions/la_realitat_juvenil_a_catalunya/>.

PORCEL, S. (2013). “Desigualtats territorials i mobilitat quotidiana”. A: P. SERRACANT (coord.). *Enquesta a la joventut de Catalunya 2012. Vol. 2: Les diferents vivències de la joventut*. Barcelona: Direcció General de Joventut. Col·lecció Estudis, núm. 34 (9), p. 315-379.